

MÜZİĞİN KİŞİSEL İŞLEVLERİ AÇISINDAN MÜZİK EĞİTİMİNDE GÜDÜLENMENİN ÖNEMİ

GÜLEÇ, Kübra Sevim
TÜRKİYE/TURCIYA

ÖZET

Bu çalışmada güdülenme, müziğin kişisel işlevleri açısından ele alınarak incelenmiş ve güdülenmenin müzik eğitiminin bir kolu olan çalgı eğitimindeki önemi açıklanmıştır.

İç ve dış uyarıcıların etkisiyle organizmanın davranışta bulunmasına (motivasyon) güdülenme denir. Bireyin işinin yönünü, gücünü ve öncelik sırasını belirleyen iç ve dış dürtünün etkisiyle işe geçmesi veya öğrenmeye geçme isteği. (TDK, **Türkçe Sözlük**, 1998; 901)

Kişilerin bir işi yapmak ve bunda başarılı olmak için ilk önce yeterince güdülenmeleri gerekir. Özellikle müzik eğitiminde güdülenmenin yeri ve önemi büyüktür. Çünkü müzik, dikkat unsurunu birebir içinde barındıran sanat dallarından biridir ve müzik yapan bir kişinin dikkati ancak yeterli ve sürekli güdülenme sayesinde devam ettirilebilir. Bu nedenle güdülenme müzik eğitimcilerinin üzerinde durmaları gereken bir konudur. Sağlıklı bir ders ortamının yaratılabilmesi için öğrencinin güdülenmesi oldukça önemlidir.

Bu araştırma, literatür tarama yapılarak yazılmış ve bulgular müzik eğitiminin bir kolu olan çalgı eğitimiyle ilişkilendirilerek çalgı eğitiminde öğrenci güdülenmesinin önemli olduğu ve performansı etkileyeceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, güdülenme, dikkat.

ABSTRACT

The Importance of the Motivation in Music Education from the Angle of Personal Functions

In this study, motivation is discussed from the angle of personal functions in music and the importance of the motivation is put forward and discussed in the branch of instrumental musical education.

Individuals should sufficiently be motivated to be successful and complete their attempts. Especially, motivation has a great importance and place in music education. As a fact, music is a branch of art which needs a complete attention of a musician can only continue by adequate and continuous motivation. Thus, motivation is an important subject which all music education lecturers should

deliberate. For a successful education environment, the motivation of the student has a relatively great importance.

This study is based on literature surveillance and by connecting the results to the instrumental education which is a branch of music education, The effect of the motivation on student and on his performance have been clearly understood.

Key Words: Music education, motivation, attention.

GİRİŞ

Müzik bir güzellik ve eğitim aracıdır; insanı yumuşatarak geliştirir. (Yönetken, 1993)

Müzik duyguların ve aklın egemen olduğu bir sanat ve ayrıca bir bilim dalıdır. Bu özelliği bakımından bireylerin ve toplumun hem duygu hem de akıl yönünden gelişimlerini ve değişimlerini sağlar.

Müziğin bireylerin varlığında ciddi bir rolü ve insan duyguları üzerinde güçlü bir etkisi vardır. (Hallam, 2001) Müziğe, kişisel açıdan bakıldığında duyguları etkili bir biçimde anlatan ve duyguları etkileyebilen bir araç olduğu göze çarpmaktadır. Müzik eğitimi alan bireylerde kendilerini ifade edebilme yeteneği, yaratıcılık, kültür birikimi, estetik beğeni, sosyal ilişkiler, mantık becerileri, dili kullanma yeteneği, duygu gelişimi, beden ve psikomotor davranışlar gibi özelliklerin geliştiği gözlenmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda müziğin bireylerin sosyal ilişkileri üzerinde olumlu etkileri olduğu açıkça görülmektedir.

Bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme ve geliştirmede işe koşulan en etkili süreçlerin başında kuşkusuz “eğitim” gelmektedir. (Uçan, 1982: 1) Eğitim, bireylerin davranışlarında istendik değişiklikler oluşturma sürecidir.

Eğitimin bir kolu olan müzik eğitimi ise: “Bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma ya da bireyin (müziksel) davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir.” (Uçan, 1997: 106)

Müzik eğitimi, bireylerin müzik aracılığıyla kendini geliştirmesinde önemli rol üstlenir. Müzik eğitimi alan bireyler, bu eğitimin gereği olan müziksel davranışları kazanarak belirli gelişmelere ulaşırlar. Müzik eğitiminin asıl amacı, eğitimin her aşamasında kişiye katkı sağlamak, onlara kendi yeteneklerini tanıma ve geliştirme fırsatı oluşturmaktır olmalıdır. (Uslu, 2007)

Eğitimin her alanında olduğu gibi müzik eğitimi de bireyin ve bireyin gelişiminin önemli olduğu bir süreçtir.

Bu süreçte daha çok eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır. Bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir. (Uçan, 1997: 14)

Her birey doğduğu andan itibaren müzikle iç içe olmakla birlikte belli bir müziksel kültüre sahip olarak yetişir.

Doğduğu çevrede müzikle etkileşim içinde olan birey, müzikle ilgili olarak birtakım davranışlar kazanır. “Dinleme”, “benzetme”, “oynama”, “mırıldanma”, “söyleme”, “tıngırdatma”, “çalma”, “yaratma”, “eleştirme”, “beğenme”, “beğenmeme” bu davranışlardan başlıcaları sayılabilir. Bu davranışlar kazanıldıkça birey, müzikle ve müzik çevresiyle daha bilinçli, daha bilgili ve daha etkili bir etkileşim içine girer. Bu davranışlarla bağlantılı olarak ayrıca, “müzikle uyuma”, “müzikle oynama”, “müzikle yürüme”, “müzikle dinlenme”, “müzikle eğlenme”, “müzikle öğrenme”, “müzikle çalışma”, “müzikle anlaşma”, “müzikle kendini aşma” vb. daha kapsamlı ve çok yönlü davranış örüntüleri geliştirir” (Uçan, 1996).

Müzik her bireyin yaşantısında doğduğu andan itibaren bulunan bir öğedir. Birey müzik derslerine belli bir müzik kültürüne sahip olarak gelir. Bu nedenle müzik eğitiminde öğretmen-öğrenci arasındaki iletişim ve öğretmenin bireyin özelliklerini, ihtiyaçlarını, kısacası bireyi iyi tanıması etkili olumlu ve öğrenci güdülenmesinin tam anlamıyla sağlanabildiği bir eğitim süreci için önemlidir.

Çalgı eğitimi, içinde büyük ölçüde performansı barındırır. Başarılı bir performans içinde sürekli bir güdülenme gereklidir.

Bu çalışmanın amacı çalgı eğitiminde güdülenmenin yeri ve öneminin çalgı eğitimcileri ve öğrencilerine ve öğrencilerin performanslarına etkilerinin anlaşılmasını sağlamaktır.

Güdülenme

İç ve dış uyarıcıların etkisiyle organizmanın davranışta bulunmasına (motivasyon) güdülenme denir. Bireyin işinin yönünü, gücünü ve öncelik sırasını belirleyen iç ve dış dürtünün etkisiyle işe geçmesi veya öğrenmeye geçme isteği. (TDK, **Türkçe Sözlük**, 1998; 901)

İnsan biyo-psişik, toplumsal ve kültürel bir varlıktır. Doğal, toplumsal ve kültürel bir çevreye doğar. (Uçan, 1996: 9) İnsan aynı zamanda duygusal bir varlıktır. Yaşadığı çevreden, günlük yaşantısında karşılaştığı olaylardan etkilenir, çevresiyle sürekli etkileşim hâlinindedir. Zaman zaman bu durum bireyin yaptığı işe adapte olmasını, dikkatini sadece o anda yaptığı işe

odaklamasını engelleyebilir. Eğitim ortamında da aynı şey söz konusudur. Bireyin eğitim süreci içerisinde ilgisini ders üzerinde yoğunlaştırabilme unsuru hayli önemli ve üzerinde durulması gereken bir noktadır. Bu nedenle güdülenme, insan yaşantısında ve özellikle eğitim alanında oldukça önem kazanmaktadır.

Motivasyon (güdülenme), okuldaki öğrenci davranışlarının yönünü, şiddetini ve kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynaklarından biridir. Bir kuvvetin nesneyi harekete geçirmesi gibi güdülenme de kişiyi harekete geçirir. Öğrencilerin derslere daha çok dikkat ettikleri, ilgi duydukları, ödevlerini yaptıkları zaman ve sınavlar için çalıştıkları zaman, motive olduklarını (güdülendiklerini) söyleyebiliriz. Eğer öğrenciler, ifade edilenleri davranışlarında gösteremiyorlarsa güdülenmemiş kabul edilirler. (Küçükahmet, 2003: 169)

Güdülenme (motivasyon) eğitim için oldukça önemli bir noktadır. Öğrenciler öğrenmek istedikleri için öğrenirler. Bir öğrenciye istemediği bir şeyi öğretemezsiniz. Eğitim algı ve dikkatin açık olması gereken bir süreçtir. Bu da etkili ve sürekli bir güdülenme (motivasyon) sayesinde sağlanabilir.

Öğrenci-öğretmen ilişkisinde ve öğrencinin derse olan ilgisinin devamında çok büyük önemi olan güdülenme eğitimin olduğu her alanda bilinçli ya da bilinçsiz olarak uygulanmaktadır ve bu nedenle öğretmenlerin öğrencilerin güdülenmelerini sağlama konusunda daha dikkatli olmaları gerekir.

Eggen ve Kauchak'ın öğrenme odaklı sınıf modeline göre eğitimde motivasyon konusunda önemli olan üç nokta vardır:

- **Öğretmen nitelikleri:** Öğretmenin öğrencilerine örnek olacak iyi bir model olması, ders içi ver ders dışı etkinliklerde coşkulu ve istekli olması, öğrencileriyle yakından ilgili, sıcak ve empatik bir yaklaşımda bulunması güdülenmeyi artırır. Bu nitelikler öğrencilerin ders, okul ve öğretmene karşı geliştireceği tutumu belirlediği için hayli önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın müzik öğretim programlarının içeriğinde müzik eğitimi "ses eğitimi", "kuramsal bilgiler" ve "çalgı eğitimi" olarak üç boyutta incelenir. Müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunda müzik öğretmenlerinin sahip olması gereken nitelikler arasında öğrencileri ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda uygun çalgı çalmaya yönlendirme, öğrencilerin düşüncelerine önem verme ve bunu öğrenciye hissettirme, öğrencilerle empati kurma, öğrencileri iyi tanıma, ders planı yaparken ve ders içeriğini planlarken öğrenme açısından bireysel özellik, bireysel farklılık, öğrencilerin yetenek ve düzeylerini dikkate alma gibi özellikler göze çarpmaktadır.

- **İklim değişkenleri:** Sınıfta düzenli, sıcak, başarıya yönlendiren ve öğrencilerin desteklendiği bir ortamın bulunması, öğrenciler arasında şiddetli olmayan yarışma ortamının yaratılması güdülenmeyi artırır.

- **Öğretim değişkenleri:** Öğretimde konuya uygun girişin yapılması, eğitimde birey özelliklerinin dikkate alınması, eğitim durumunun öğrencilerle birlikte düzenlenmesi, öğrencinin eğitim sürecine dahil edilmesi ve geri bildirim mümkün olması güdülenmeyi artırır.

“Öğretmen öğrencide bir öğrenme isteği uyandıran bazı şeyleri başlatır bu içsel istek iyi bir öğretimin temelidir. Çocuklar 3 nedenle öğrenmeye motive edilir. Asıl motivasyon; süreç içinde memnuniyet vermesi nedeniyle öğrenmeyi çabuklaştırır. İnsanlar hoşlandıkları sporlar oldukları için tenis ve futbol oynamayı öğrenirler. Geçici motivasyon öğrenme sürecinin sonunda verilecek ödül nedeniyle öğrenmeye teşvik eder. Yabancı motivasyon (konu dışı) sonunda bir kazanç sağlayacağı için öğrenmeyi kolaylaştırır. (konuda parlak bir yıldız olmak...)” (O’Brien, 1988: 45)

Çocuklar çeşitli nedenlerle öğrenirler. Nadiren bu 3 motivasyonun tamamı birliktedir.

Yetişkinlerde durum daha farklıdır. Dersin işleniş sürecini kendileri belirlemek ve kontrolü ellerinde tutmak isterler. Alacakları eğitimin faydalarını bilmek isterler. Bu nedenle öğretmen yetişkin öğrencilerinin güdülenmelerini sağlarken çeşitli güçlüklerle karşılaşabilir.

Premack’a göre eğitim alanında kullanılabilecek iki ilke vardır:

- Tek başına kalan bireyin öncelikle zevk alarak yapmak isteyeceği bir davranış vardır.

- Yapmak istediği davranış vardır. Ancak öncelikli olan zevk alacağı davranıştır.

Her öğrencinin öğrenme durumu bireysel özellikleri doğrultusunda değişiklik gösterir. Etkili bir güdülenme için öğretmen öğrencilerini iyi tanımalı ve onların ihtiyaçlarını bilmelidir.

Eğitimin her alanında olduğu gibi, içinde performansı barındırması nedeniyle özellikle çalgı eğitimi alanında güdülenmenin önemi büyüktür. Çalgı eğitimi alan bireyler yeterince güdülenebilirlerse çalgılarında gösterdikleri performanslarında artış gözlenecektir.

Çalgı Eğitiminde Güdülenmenin Yeri ve Önemi

Yalın ve özlu anlatımıyla müzik eğitimi “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli davranışlar kazandırma” ya da “bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturması sürecidir.” (Uçan, 1997).

Müzik eğitiminde güdülenmeye her yaşta ihtiyaç duyulmaktadır. İlköğretim çağındaki çocuğun müziği öğrenmesinde güdülenmenin yeri çok büyüktür. Bu yaş grubundaki çocukların dikkatini çalgı üzerinde uzun süre toplamaları ve

gerekli performansı istenen düzeyde gerçekleştirebilmeleri için çocukların çalgı çalmaya karşı yeterince güdülenmiş olmaları gerekmektedir.

İlköğretim çağındaki çocuk için müzik eğitiminde kullanılan güdüleme teknikleri ne kadar önemliyse mesleki ve özengen eğitim için de aynı şey söz konusudur. Özengen müzik eğitiminde öğrenci bir çalgı çalmayı isteyerek gelmekle birlikte kötü öğretmen yaklaşımları öğrenciyi müzikten soğutabilir ya da çalgı çalma isteğini bir daha istemeyebileceği bir biçimde baltalayabilir.

Meslekî müzik eğitiminde ise durum farklıdır. Onlar bu işi meslek olarak seçtiklerinden genel ve özengen müzik eğitimi alanlara göre daha fazla güdülenmeye ihtiyaç duyarlar. İşitme eğitimi alırken, mesleksel dersleri alırken, bazen övgüler veya başarılı sunumlar onların güdülenmelerini sağlayabilir.

Meslekî müzik eğitiminin en temel basamaklarından biri olan çalgı eğitimi ise performansa dayalı olduğu için birçok alandan daha fazla güdülenme isteyen bir alandır. Çalgı eğitimi alan bireyler yeterince güdülenebilirlerse çalgılarında gösterdikleri performanslarında artış gözlenecektir.

Etkili bir keman öğretmeni, öğrenciyle iyi ilişkiler kuran, kemani sevdiren, dersini istekli ve canlı işleyen, dersini ilginç hâle getiren, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde tutan, eleştirilere açık olan, öğrencilerine kırıcı eleştiriler yapmayan, başarılarını destekleyen, yaratıcılığa özendiren, öğrenciye karşı oluşan beklentilerinde dikkatli davranan, öğrenciye güven veren ve kendine güvenen öğretmendir. (Şendurur, 2001)

Bugün Japonya'daki müzik öğretim düşüncesi, öğrencinin ilgi alanlarından yola çıkarak desteklenen sentez hâline getirilmiş müzik yaşantıları yaratılması yönündedir. Öğrenimde deneme-yanılma metodundan çok, öğrencinin motivasyonu üzerinde durulmaktadır. Öğretmenin kullandığı öğretim metodu ve malzemesi, öğrencinin ilgi ve yaşantısına göre düzenlenir. Bu yaklaşıma örnek olarak Suzuki metodu gösterilebilir. Suzuki metodunun özünde, motivasyonun zekice teşvik edilmesi ve harekete geçirilmesi yatmaktadır. (Toksoy, 2005)

Dr. Suzuki'ye göre piyano öğretmenin en önemli rolü; mutlu ve doğal bir eğitim ortamı oluşturmaktır. Bu da öğrenciyi derse güdüleyecek olan önemli noktalardan biridir.

Öğrencilerin Övgü ve Coşku ile Güdülenmesi

Öğrenci çalgı çalarken gerek sınavlarda gerekse konserlerde büyük ölçüde güdülenmeye ihtiyaç duyar ki bu da en başta öğretmen tarafından doyurulması gereken bir ihtiyaçtır. Öğrencinin hazır olmaması tüm performanslarını etkilediği gibi hazır olup da olmadığını düşünmesi de aynı ölçüde performansı etkileyen bir faktördür.

Bir derse başlamanın en iyi yolu öğrencilerin iyi çaldıklarına inandıkları bir pasajı birkaç kez tekrarlayarak fiziksel ve psikolojik olarak ısınmalarınıdır. Böylece derse rahat ve emin bir ruh hâli ile başlayacaklardır.

Dinamik, tempo, sayım, cümleme, netlik, duruş ve el konumu gibi noktalara dikkat etmeye çalışırken öğretmenlerin çoğu kez övecek bir şey bulmayı unutmaları anlaşılabilir. Genelde bir öğretmenin zihninde bir öğrencinin performansı ile ilgili en göze çarpan yön belirgin hatalardır. İyi niyetli ve özenli öğretmenler hemen bu hatayı ve sonrakileri düzeltmeye kalkarlar. Ders bittiğinde ise, öğrenci çalgı çalışmasının asla üstesinden gelinemeyecek bitmeyen eksiklikler serisini içeren kaybedilebilecek bir savaş olduğu izlenimi ile ayrılır. (Gold, 19: 1)

Çalgı öğretmenin derslerde yapılması doğal olan hataları fazla büyütmesi öğrencilerin üzerinde olumsuz bir etki bırakabileceği gibi, yapılan hataların öğrenciye söylenmemesi de yanlış bir davranıştır. Bu nedenle yapılacak eleştirilerin uygun bir dilde ve yapıcı nitelikte olmasına özen gösterilmelidir.

Bir keman öğrencisi başarılı da olsa, başarısızlıkla da karşılaşsa güdülenmeye ihtiyaç duyacaktır. Çünkü, başarılı olduğunda başarısının bir değeri olduğunu hissetmek isteyecek, böylece yeni başarılarla ulaşmak için çaba göstermek isteği ve gücü pekişecektir. Başarısız olduğunda ise cesareti kırılabileceği gibi, keman çalışma isteği duyması da güçleşebilecektir. Bu açıdan, başarısının takdir edildiği öğrenciye gösterilmeli, başarısızlık durumunda ise bu başarısızlığın nedenleri öğrenciyle yapıcı bir biçimde tartışılmalı, cesaretini ve çalışma isteğini yitirmesine fırsat verilmemelidir. Ancak, çok şiddetli uyarım ızdırıp, korku ve endişe yaratıp duygusal dengeyi bozarak öğrenmeyi engelleyeceğinden, motivasyonun ölçülü olmasına çok dikkat edilmelidir (Varış, 1987: 10).

Hatalar ne kadar belirgin olsa da, çoğu öğrenci pek çok cümleyi oldukça iyi icra eder. Biraz coşku ve tüm hataları düzeltme isteğinin biraz bastırılması ile öğrencinin kendisine güveni ve çalgı için coşkusu artacaktır. Bunun için ilk tepkiler genelde parçanın iyi yanlarıyla ilgili olmalıdır. Çoğu zaman birazcık övgü bile öğrencinin güdülenmesini sağlayacaktır.

Övgüyü hakeden başarıları aramak, hataları yakalamaktan zordur. Öğrenciler bu tür övgülere coşku ile karşılık verirler ve bunun öğrenme arzusu sayesinde ortaya çıkan ödülü hem öğretmen hem de öğrenci tarafından paylaşılır.

Küçük Çocukların Çalgı Eğitiminde Güdülenmenin Yeri Nedir?

Çocuğun müzik etkinliklerine katılması sonucu davranışlarında değişikliğe neden olan ilkelere bir tanesi de güdülenmedir.

Çocukların müzik eğitimine başlayabilmeleri için bu eğitime hazır bulunmaları oldukça önemlidir.

Çocukların ruhsal yönden hazır oluşuyla ilgili olarak, ünlü keman virtüözü Yehudi Menuhin **“Çocuğunuzun herhangi bir alet çalmaya hevesi yoksa onu zorlamayınız. Canını sıkmayacak şekilde hayatına müzik sokunuz ve böylelikle yavaş yavaş ilgisini uyandırınız. Sözgelimi, radyoda güzel bir konser varsa susunuz ve dinlemesini isteyiniz.Bütün müzikçilerin yaşamlarına ilişkin ilgi çekici kitaplar okutunuz. Konser ve operaya götürünüz.”** diyerek konunun hassasiyetini vurgulamaktadır. (Uslu, 2007)

Aslında müzik sesle ilgili olduğu için doğal bir güdülenmeye sahiptir. Çocuklar şarkı söyleme, oynama, enstrüman çalma yoluyla katılabildikleri için müzikten hoşlanırlar. Hevesli, pozitif duygulara sahip bir öğretmen çocukların ilgilerini harekete geçirir. Başarı ilgiyi besler, başarısızlık ise ilgisizliği ve kayıtsızlığı besler. Eğer çocuk zayıf müziksel deneyimlere sahipse müziği heyecanlı yapmak öğretmen açısından kolay değildir. Öğretmen bunun gibi çeşitli olumsuz tavırları etkisiz hâle getirmek zorundadır. Öğretmenin bizzat heyecanlı ya da istekli olması çok önemlidir.

Kupa,sertifika ve ödüller çalgı eğitiminin temel hedefleri olmamasına karşın küçük çocukların eğitiminde tüm alanlarda olduğu gibi bu alanda da başvurulan bir yöntemdir. Çünkü çocuklar için sözlerle yapılan güdüleme yöntemlerinden çok ödüllere yapılan güdüleme yöntemleri daha etkilidir. Somut ve ebeveynlere gösterilebilecek ödüller onlar için önemlidir.

Öğrencileri güdülemede öğretim ortamını onlar için zevkli hâle getirmek,kendilerini öğretme ortamı içinde rahat hissetmelerini sağlamak, repertuarı öğrencilerin kulaklarına yabancı olmayan eserlerle çeşitlendirmek,öğretme ortamını öğrenci yetenek ve ilgilerine uygun olarak düzenlemek etkili yöntemlerden birkaçıdır. Öğrenciyi dersin hazırlık ve program aşamasına dahil etmek öğrencinin dersi benimsemesini sağlayacağı için derste daha aktif davranmasına olanak verir. Özellikle küçük yaştaki öğrenciler için onların fikirlerini almak, fikirlerine değer verildiğini göstermek önemlidir.

İçinde keman öğrenme isteği duymayan bir öğrencinin motive edilmesi mümkün olamaz. Yapılması gereken öğrencinin bu isteği kendi içinde duymasını sağlamaktır. Bunun için kemanın sevilmesini sağlayacak yöntemlerin düşünülmesi gerekir. Örneğin bir keman öğrencisinin, düzeyine uygun olmak koşuluyla ikili, üçlü veya dörtlü gruplar içinde arkadaşlarıyla birlikte çalması, grupla ve bireysel olarak konserlere katılması, not ve sınavın ön plana çıkarılmasından kaçınılması, öğrencinin seveceği ve başarılı olabileceği eserlerin seçilmesi, ön yargısız ve sabırla hareket edilmesi yararlı olabilir. (Tarkum, 2006)

Çalışma odalarını çoğu zaman onların yaptıkları resimlerle süslemek onların eğitim ortamını benimsemelerini sağlayacağı için yararlı olabilir ve güdülenmelerini sağlayabilir.

Çocukların müziğe yönelmeleri için ailelerin bu konuda yapacakları küçük davranışlar (eve çalgı alınması,konserlere ya da operalara gidilmesi,müzikaller izlenmesi vb.) çocukların bu alana ilgi duymalarını sağlayacaktır.

Öğrenciler derslerde bitirdikleri sayfalar karşılığında çıkartmalar, şekerler vb. almakta ve düzenlenecek yarışmalarda ödül beklemektedir. Sene sonlarında verilebilecek konserlerde görev almak da onların güdülenmelerini sağlayacak ayrıca ileride meslek olarak müzik seçmeye karar verirlerse hepimizin yakından tanıdığı sahne korkusunu yenmelerine yardımcı olacaktır. Bu tür etkinlikler anne-babaların da çocuklarının başarıları karşısında onlara daha çok destek olmaları açısından güdülenmelerini sağlayacaktır.

Yetişkin Öğrencilerin Çalgı Eğitiminde Güdülenmenin Yeri Nedir?

Öğretmenlik deneyimini, küçük çocukların öğretimi üzerine kazanmış bir çalgı öğretmeni için, yetişkinlere çalgı tekniklerini kavratmak ve psikolojik gereksinimlerine cevap verebilmek oldukça farklı yaklaşımlar gerektirmektedir.

“Genellikle bir meslek sahibi olan, aynı zamanda müziğe içten ilgi duyan veya ergenlik çağına ulaşmış bulunmakla beraber piyano dersi alan yetişkin öğrencilerin, piyano derslerine boş zamanları değerlendirme veya piyano çalmayı öğrenme etkinlikleri olarak bakmalarına karşılık, bireysel çalgı eğitimi veren öğretmenler, bu tür yetişkin öğrencilerle çalışma konusunda bir ölçüde tereddüt edebilmektedir.” (Ercan, 19: 1)

Bireysel derslerin özelliği olan bire-bir öğrenme ortamlarında başarısızlık çok belirgindir. Çocuklar neyi yanlış yapıp neyi yanlış yapmadıklarının başkaları tarafından söylenmesine alışkındırlar ancak yetişkinler bunu çok geçmişte bıraktıkları için bu onlara ağır gelebilir ve kendilerini suçlayabilirler. Bu nedenle yetişkinlere hatalarını göstermek yerine bunları kendilerinin bulmalarını sağlamak daha etkili olabilir.

Öğretmen öğrenme ve çalışma durumlarını etkileyen faktörleri tespit edip, nedenleri araştırmalı, yapıcı ve motive edici önerilerde bulunmalıdır. (Şendurur, 2001)

Bu faktörler öğrenme sürecindeki birtakım olumsuz etkiler ve ya birinin yanında ya da topluluk önünde çalmaktan utanma olabilir. Bu durumda öğretmenin öğrenme sürecindeki olumsuz etkileri tespit edip, azaltması; öğrencilerin topluluk önünde çalma korkularını yenmeleri için çeşitli aktiviteler planlayarak becerilerini topluluk önünde sergilemelerine olanak tanınması gerekir.

Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına cevap verecek parçalar seçmelerine fırsat tanımak, eğitim sürecine onları dahil etmek, öğrencilerin neleri öğreneceklerini önceden anlatmak,yetişkinin ilgisi ile öğrenme durumları arasında ilişki kurmak,gerektiğinde yapıcı eleştirilerde bulunmak, iyi düzenlenmiş bir öğrenme

ortamı yaratmak, öğrencinin öğrenme koşullarını kişisel olarak kontrol edebilmesi için gerekli destek ve yardımı göstermek, yetişkinlerin çocukların çaldıklarından daha aktif parçalar çalmaya olan gereksinimlerini dikkate almak gibi yöntemler öğrencilerin güdülemeleri açısından etkili olacaktır.

Öğretmenin, yetişkinler için başarı güdüsünün ön planda olduğunu bilmesi ve başarıların onların beceri ve çabalarıyla ilgili olduğunu anlamalarına yardım etmesi çok önemlidir. Öğretmen güven verici ve karşılıklı iletişime dayalı bir ortam yaratmalıdır.

SONUÇ

İç ve dış uyarıcıların etkisiyle organizmanın davranışta bulunmasına güdülenme (motivasyon) denir.

Eğitimin her alanında kullanılan güdülenme öğretmen-öğrenci ilişkisine ve öğrenme sürecine büyük etkilerde bulunmaktadır. Eğitim aynı zamanda bir iletişim süreci olduğundan, öğretmenin iletişime açık olmayan bazı öğrencileri de iletişime açabilmek için çeşitli güdüleme yöntem ve araçlarından yararlanması gerekmektedir. Sadece iletişime açık olmayan öğrenciler için değil, her yaştaki öğrenci için güdülenme eğitim için önemli bir noktadır. Her yaşın güdülenme araçları farklı olacak ve ister küçük ister büyük olsun tüm öğrencilerin güdülenmeye ihtiyacı olacaktır. Özellikle küçük çocuklarda iyi geçen bir ders esnasında veya sonunda verilen ödüller iyi birer güdülenme araçlarıdır.

Çalgı eğitiminde güdülenmenin önemi büyüktür. Müzisyenler, yaptıkları işin büyük bir bölümü performansa dayalı olduğu için birçok alandan daha fazla güdülenmeye ihtiyaç duyarlar. Çalgı eğitimcilerinin performans sergileyecek öğrencilere örnek olması da öğrencinin güdülenmesi açısından önemli etmenlerin başında gelmektedir.

KAYNAKÇA

Ercan, N., (1998), “Yetişkinlerde Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar”, **GÜGEF**, Cilt: 18, s. 2, Ankara.

Gold, M. (1999), “Philadelphia Music”, **CBS College Publishing**, New York.

Hallam, Susan. “Learning in Music”, **Issues in Music Teaching**, Florence: Routledge, [61-75] 2001a.

Küçükahmet, L. (2003), **Sınıf Yönetimi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

O’Brien, J. (1988) “Teaching Musiz” **CBS College Publishing**, New York.

Şendurur, Y., (2001) “Keman Eğitiminde Etkili Öğrenme-Öğretme Yöntemleri” **GÜGEF**, Cilt: 21, s. 3, Ankara.

Şendurur, Y., (2001), “Keman Eğitimi Dersine Etkili Hazırlanma Süreci”, Cilt: 21, s. 2, Ankara.

Tarkum, E. (2006),”Keman Öğretiminde Rol Oynayan Faktörler”, **ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 2, s. 4, Zonguldak.

TDK,**Türkçe Sözlük**, 1998, Ankara.

Uçan, A. (1996), “İnsan, Müzik ve Sanat Eğitimi”, **Müzik Ansiklopedisi Yay.**, Ankara.

Uçan, A. (1997), **Ali Uçan Müzik Eğitim Temel Kavramlar, İlkeler Yaklaşımlar**, Ankara, 1997.

Uçan, A. (1982), **Gazi Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi** Yayınlanmış Doktora Tezi, Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara.

Uslu, M. (2007) “Çocuklarda ve Gençlerde Müzik Eğitiminin Önemi Üzerine Bir Değerlendirme”, **Müzik ve Bilim Dergisi**, Sayı: 7.

Varış, F. (1987), **Eğitim Bilimine Giriş**, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, Eskişehir.

Yönetken, B. H. (1993), “**Türkiye’de Müzik Eğitiminin Önemi**”; **Müzik Eğitimi**; Müzik Ansiklopedisi Yayınları; Ankara.

İNTERNET KAYNAKLARI

TOKSOY, A. C., (2005) “Günümüz Müzik Eğitiminde Kullanılan Metotlar ve Yaklaşımlara Genel Bakış” **Müzik ve Bilim Dergisi**, s. 4, <http://www.muzikbilim.com>

